

framhald

Til arbeiðis í heimarøktini

Tá John Richard doyði mátti Ása til arbeiðis.

– Eg fór at arbeiða, tá eg var 54 ár, og eg hevði onga útbúgving. Eg fekk tá arbeiði í heimarøktini, og tað var eitt arbeiði, sum eg kendi nakað til, sigur hon.

– Tað var løgið knappliga at skula út til arbeiðis, hóast tað eisini var gott, tí annars hevði eg bara sitið inni og grátið, sigur hon álvarsom.

– Eg gekk upp í arbeiði við lív og sál, og tað gav mær innihald at kunna vera nakað fyri onnur. Eg syrgdi fyri, at eg hevði nokk at gera, tí eg orkaði ikki at sita heima og gráta so longi, sigur hon erliga.

– Man ger seg upptiknan, tí man orkar ikki so longi at sita og gráta. Tá man er komin á botn, so má man upp aftur onkursvegna, sigur hon. Eg veit, at fólk hava hugsað og hava biðið nógv fyri mær og fyri John Richard, tá hann var sjúkur. Tað hevur eisini hildið mær uppi, sigur hon.

Tó, so leggur hon dent á, at tað er umráðandi, at minnst til at heilsa uppá fólk, sum hava mist. Hon sigur, at hon veit væl, at tað kann verða torført at vita, hvat ein skal siga við tey, sum eftir sita í slikum støðum, men at tað ikki altíð er neyðugt at nýta so nógv orð.

– Tað kennist gott, tá onkur klemmar og heilsar uppá ein, eftir at man hevur mist. Tann, sum hevur mist, bíðar eftir, at tú gert tað, Tað hjálpir ómetaliga væl, og man fólir seg ikki so gloymdan. Ikki er neyðugt við eini rúgvu av orðum, tí tey fara ofta bara framvið, sigur hon alvarsom.

Nýggjur kapitull í Fuglafirði

Ása arbeiddi í heimahjálpinum í Klaksvík í háltannað ár, tá hon møtti Richard Danielsen úr Fuglafirði.

– Eg havi altíð vitað hvør Richard var, men eg hevði ongantíð snakkað við hann fyrr, so vit kendust slett ikki, sigur Ása Klakkstein Danielsen.

Richard var jarnsmiður og arbeiddi og búði í Fuglafirði.

– Eg kendi meg hepn, at eg fyri aðru ferð hevði møtt einum góðum manni, sigur hon. Hóast børnini vóru vaksin tá, so tók hann tey til sín sum síni egnu, og var ómetaliga góður við tey, greiðir Ása Klakkstein Danielsen frá.

Ása og Richard blivu væl og giftust í 1998.

– Tá lovaði eg mær sjálvari, at nú skuldi eg hava tað gott, sigur hon.

Brúðarferðin endaði á sjúkrahúsi

Eftir brúðleypid ætlaðu hjúnini á brúðarferð í Rumenia, har Richard kendi nógv fólk, men bert fimm dagar eftir, at tey høvdu sagt ja hvør til annan, fekk Richard ein blóðtøpp og varð innlagdur á sjúkrahúsi í Ungarn á veg til Rumenia. Har lá hann í eini tríggar vikur, greiðir hon frá.

Í meðan hann lá á sjúkrahúsi

kendi Ása, hvussu fólk sum vóru rundan um hana veittu stuðul og hjálp. Hon búði fyrst hjá fólki, sum Richard kendi, og síðani bjóðaði ein sjúkrasystur henni íbúð hennara, hóast hon ikki kendi hana.

Síðani hevði systir Richard ringt eftir mostur Ásu og manni hennara, sum vóru í Rumenia tá, at koma at vera hjá Ásu. Tey komu síðani til Ungarn og búðu á einum hotel kamari, sum hevði eitt eykarúm, og tað fekk Ása. Seinni gav ein yvirlækni á sjúkrahúsinum Ásu lykilin til eitt kamar, sum hann plagdi at brúka at sova í, tá hann hevði vaktir.

– Tað var so vakurt av so nógvum fremmandum fólki at gera so nógv fyri okkum har. Vit vistu onki um tey og tey onki um okkum, sigur hon rørd.

Tá Richard so dánt var komin fyri seg aftur, stóð endurmenning honum í boði, og tí tilboðnum tóku nýgiftu hjúnini av.

Ása greiðir frá, at Richard var eitt sindur veikur, tá tey komu til Føroyar aftur. Hann orkaði ikki tað sama sum fyri tilburðin, men hann hevði tað tó gott, og talaði nógv og var virkin í samkomuhøpi.

Árið eftir fóru Ása og Richard tó avstað aftur til Rumenia, fyri at fáa ta brúðarferðina, sum tey ikki fingi tá árið fyri.

Ása missir aftur

Lívið í Fuglafirði gekk sína gongd, og Ása fortelur, at hon fyrstu tíðina longdist illa, og treivst ikki so væl.

– Eg var í so øgiliga ringum lag, og tá segði Richard, at eg skuldi ikki stúra, tí eg kundi bara fara har eg hevði hug til at fara, og so kom hann við. Eftir at eg visti, at eg hevði ta friheitina, longdist eg ikki meir, og fór eisini at arbeiða í heimarøktini í Fuglafirði, sigur hon.

Tá hjúnini í 2013 høvdu verið gift í 15 ár rakti sorgin aftur Ásu. Tey vóru á veg til Suðuroyar við ommusoninum, sum hevði verið á vitjan hjá teimum. Richard var sum hann plagdi, hóast kanska eitt sindur troystur eftir langa túrin. Tá tey komu til dóttur Ásu, sparkaði Richard bólt inni við tí litla, tey fingi ein drekkamunn og fóru so til songar.

– Eftir at vit fóru í song, høvdu vit hvør sína bøn, og so hendi tað svára, at hann knappliga sløknaði beint áðrenn eg skuldi slökkja ljósið. Eg rópti á dóttir mína, sum leyp inn í kamarið, men hann kom ongantíð fyri seg aftur, sigur hon syrgin.

Aftur til Fuglafirðar

Eftir at Ása var vorðin einkja fyri aðru ferð og stóð einsamøll í Fuglafirði, tók hon av tilboði um sorgarból.

– Tá fekk eg sett orð á kenslurnar og eisini skriva tær niður. Tað hjálpti at fáa tað út tá. Eisini var gott at hoyra søgurnar hjá hinum, og at vit fingi styrkt hvønn annan í bólkinum. Eisini var eg nógv á Zarepta og hjálpti til á legunum har, og soleiðis var eg upptikin og virkin í sorgini, sigur hon.

Ása Klakkstein Danielsen hevur eitt lætt sinni, og henni damar

Ása og Børge Joensen á silvurbrúðleypsdegi dóttur Børga

– Hann ringdi til mín, tí hann fegin vildi hitta meg. Vit fóru tá ein langan biltúr og drukku ein kaffimunn saman. Vit bæði Prattaðu væl saman. Eg eri øgiliga spontan, og eg hevði tað so gott saman við honum, sigur hon.

– Eg kendi ikki Børga, áðrenn hann setti seg í samband við meg, men stutt eftir fall eg fyri honum. Vit høvdu tað ómetaliga gott saman og vóru í Grønlandi alt síðsta summer við trúboðarabátinum Juvel II, har hann var maskinmaður og eg var kokkur, sigur hon.

– Eg flutti tá aftur til Klaksvíkar, eftir at eg hevði møtt Børga. Tað vóru blandaðar kenslur, tá eg flutti úr Fuglafirði at fara aftur til Klaksvíkar. Tað var ringt at koma og ringt at fara avstað aftur úr Fuglafirði, tí eg bleiv so væl mót-tikin har, men familjan hjá mær var øll í Klaksvík, so tað var tað rætta at gera, sigur hon.

Ása fekk tó ikki nógv tíð saman við triðja kærleika sínum, tí háltannað ár eftir, at tey komu saman, fekk hann krabba, og hann doyði 27. februar 2017.

Kenslurnar koma í bylgjum

Nú hevur Ása keypt sær eitt lítið heim í Klaksvík og er við at flyta í húsið. Hon greiðir frá, at hon ger tað, sum hon eisini hevur gjørt fyrr, tá hon hevur mist og saknurin er svárur, og hevur verið líka svárur hvørja ferð.

– Tað er tómt at skula fara at byrja einsamallur. Tað er so ræðuliga trist ikki at hava onkran at deila tankar og kenslur við, sigur Ása Klakkstein Danielsen.

– Kenslurnar koma í bylgjum, og tá eg siti einsamøll, er tað serliga ringt. Hóast dagarnir eru ójavnir, sigur hon.

– Viðhvørt haldi eg, at tað er lættari at seta meg niður og syrgja, og tað er tí eg ikki havi tað gott, leggur hon afturat.

– Tað hjálpir mær at koma burtur frá øllum og hava nokk at gera, sum eg geri, tá eg hjálpi til á Zarepta. Eg eri eisini takksom fyri, at eg kann orka tað, sigur hon um tíðina eftir missin

Hon leggur afturat, at hon eisini hugsavnar seg um hondarbeiði, sum er ein slag av terapi.

– Tað kemur ikki so nógv burturúr, sum tað kundi, tí eg siti nógv bara og syrgi, men tað er gott at kunna brúka hendurnar, sigur hon.

– Tað er ymiskt frá persóni til persóni, hvussu ein kemur í gjøgnum sorgina, men tað er gott at koma burturfrá. Eisini haldi eg, at kreftirnar til at syrgja koma omanífrá, tí tað klára vit ikki í okkum sjálvi. Tað má verða Harrin sum leiðir okkum og styrkir okkum, hóast vit ikki altíð síggja tað, so ger hann tað kortini. Hann gevur okkum styrki til at bera tað sum vit skulu í gjøgnum í lívinum, sigur hon til endans.

Tað er ymiskt frá persóni til persóni, hvussu ein kemur í gjøgnum sorgina, men tað er gott at koma burturfrá. Eisini

haldi eg, at kreftirnar til at syrgja koma omanífrá, tí tað klára vit ikki í okkum sjálvi.

væl at vera virkin. Hvønn gerand-ismorgun í eini 16 ár hevur hon svomið ein túr í sjónum saman við vinkonunum og síðani gingið ein túr á tveir kilometrar aftana.

– Eg svimji í sjónum hvønn morgun líkamikið, hvussu veðrið er. Eg var ofta sjúk áðrenn eg byrjaði uppá hetta, men eg havi ongantíð verið sjúk síðani, sigur hon.

Hon leggur afturat, at virksemi sum hetta eisini hevur hjálpt henni í sorgartilgongdini, eftir at hava verið í gjøgnum so stóra sorg so mangar ferðir.

– Eg havi eitt lætt lyndi, tá eg eri saman við fólki, men tá eg eri einsamøll, eri eg mangan kedd. Eg veit tá, at tí eg eri komin heilt niður á botn, so má eg eisini koma upp aftur, sigur hon avgjörd.

Møtti kærleikanum á triðja sinni

Ása Klakkstein Danielsen búði í Fuglafirði í eina tíð eftir at Richard var deyður, inntil hon háltv triðja ár seinni møtti kærleikanum á triðja sinni, tá hon summarið 2015 møtti Børga Joensen úr Klaksvík.